

KARSZT - a mi közös örökségünk

A Morva Karszt HACS /Místní akční skupina MAS Moravský kras o.s /és a KRASZ HACS /Občianske združenie KRAS/ 2010-ben kezdte közös együttműködését. A „KARSZT – a mi közös örökségünk” című pályázat LEADER-en belüli felhíváson keresztül a karsztvidékek gazdagságát és identitását hivatott fejleszteni, ezen területek kevésbé ismert kulturális örökségeinek népszerűsítésével. A pályázat innovatív része a karsztvidékek közös kulturális örökségének marketing esettanulmánya, amely továbbfejlesztéssel mintaként szolgálhat Európa többi karszt vidékein további, akár ezen pályázatra rákapszolható pályázatokon belül. A pályázat eredményei: közös kulturális örökség marketing esettanulmány, a kulturális örökségeket idegenvezetőként bemutató film, a film összes részéről készített webflash prezentáció, információs szórólapok, közös fesztiválok, Archeológiai és történelmi értékű műemlékek a karszton és a helyi termékek szerepe a vidéki turizmusban című előadás, Térségi gasztronómia a karszton és a helyi termékek szerepe a vidéki turizmusban című előadás.

A pályázat fő célja a vidéki turizmus felpörgetése mellett a helyi lakosság térséghez fűződő viszonyának elmélyítése. A térség arculatát főleg a helyi lakosság formázza, alakítja. A vidékre látogatók emlékeit ez a kapott arculat határozza meg.

A Szlovák Karszt

A Szlovák Karszt Közép-Európa legnagyobb és legtipikusabb karsztterése. A különleges értékű védett növény- és állatfajta, az értékes karsztjelenségek védelme miatt 1973-ban védett térségi területnek lett nyilvánítva. 2002 március 8-án a Szlovák Karsztot nemzeti parknak nyilvánították. Az idelátogató ezenkívül számos védett természeti alkotást, értékeket és védett lelőhelyet tud megcsodálni. A Karszt térségének kiemelt területei az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai név alatt 1995-ben kerültek az UNESCO Világörökség listájára.

A KARSZT Helyi Akció Csoport 2006-ban alakult. 19 község területén 354,41 km² tevékenykedik a lakosság száma 11 734.

A KARSZT Helyi Akció Csoport fejlesztési víziója:

A KARSZT civil szervezet területe 2025-re főként a helyi források fejlesztése által stabil vállalkozói háttérrel, egységes helyi védjeggyel, minőségi tiszta környezettel, rendezett falukkal, kihasználván a természeti, kulturális és történelmi értékekben rejlő lehetőségeket, fejlett agroturisztikai szolgáltatásokkal, új komfortos szálláshelyekkel, éttermekkel és teljes szolgáltatásokkal rendelkező terület.

A Morva Karszt

A Morva Karszt Európa karsztjainak barlangászati, archeológiai és paleontológiai kutatás szempontjából a leghosszabb ideje kutatott terület. A Morva Karszt 1956-ban volt védett térségnek nyilvánítva. Ez a terület a karszt legértékesebb részeit fedi. Erre a területre jellemzőek a tipikus karsztfennsíkok zombolyokkal, mély vályatokkal és szorosokkal, víznyelőkkel és vízforrásokkal, szakadékokkal és barlangokkal. A Morva Karsztnak színes és gazdag a növény- és állatvilága. Több barlang értékes őslénytani- és régészeti lelőhelyként szolgál.

A Morva Karszt Helyi Akció Csoport 2006-ban alakult és 58 község területén működik. Összterülete 580,09 km² a lakosság száma 63 885.

A Morva Karszt Helyi Akció Csoport fejlesztési víziója:

A Morva Karszt vidéki arculatú térség, ahol a vállalkozások új munkahelyeket és lehetőségeket hoznak létre a helyi lakosság számára, a természeti, kulturális és történelmi örökség megkárosítása nélkül. A mezőgazdaságnak nagy szerepe van a tájrendezésben. A színvonalas infrastruktúra lehetőségeket biztosít mindenféle tevékenységhez. A fenntartható fejlődést az egyedülálló természeti, kulturális és történelmi örökség kreatív kihasználása biztosítja. A térségben felhasználnak a megújuló energiaforrásokat, a kultúr-történelmi identitás és a hagyományok a helyi lakosságnak köszönhetően fentartottak és megújulnak.

Útifilmek: A Karszt rövid történetekben

Kevés turisztikai térség kínál annyi egyedi történelmi műemlék ötvözetét tucatnyi természeti érdekességgel és gazdag kulturális örökséggel mint a Szlovák és Morva Karszt. A látogató előtt egyszerre nyílik meg a táj látványa, elmélyülő folyókkal, földalatti termekkel, szakadékokkal és fehér sziklával, melyek durva szépsége beleolvad a kristálytiszta környékbe. A táj formálásában nagy szerepük volt az évszázadok óta itt élő embereknek. A barlangok mellett az idelátogató hagyományos falukat, hagyományos mesterségeket és temérek történelmi műemléket talál. A Karszt a többi hegységtől és védett területtől eltérő – és ez nem a szépségben vagy a táj jellemében rejlik, hanem a titokban. Az itt élő ember vágya megmutatni és nem elárulni. E két vágy közt ingadozik. Az itt élő emberek szívesen megállnak és elbeszélgetnek az idelátogatókkal. Barátságosak, de az idegent csak világuk szé-

léig engedik, a többi már néma csend. Vannak bizonyos dolgok, amikről az idegeneknek nem illik beszélni.

Valamikor réges-régen a hideg nyirkos barlangban a tűz mellett üldögélt egy kis csoport ember. Talán szép napjuk volt. A sült húsból kicsöpögő zsír sercegett a tűzben. Talán a hús megégett és a félhomályban éhes gyomrok korgtak. A barlangbejáratot eltorlaszolta egy kőszikla, mögötte kint a sötét éjszakában faágak csörrenése, vadállatok üvöltése és a ragadozók puha lépteinek hangja volt hallható. Kint veszély és félelem, bent meleg és közösség. A félelmetes hangokat, melyek a barlangon kívülről beszivárogtak valamivel le kellett halkítani – a lobogó tűzben pattogó fa hangja ehhez nem volt elég. Félelmük leküzdésére a bent ülők mesélni kezdtek különféle történeteket és meséltek és meséltek...

Valamikor régen a történetek, mondák és regék mesélésekor a tűz körül ültünk. Ma elég leülni a számítógépünk elé. Útifilmjeink mesélnék önöknek a hagyományos mesterségeiktől, a gasztro-

nómián keresztül, a történelmi értékekig, mesékről és mondákról, a mezőgazdaságról és a népszokásokról.

Mesélünk önöknek a szilicei kolomp készítőről Jaroslav Bastyúrról, Marie Pytelováról Kotvrdiviceből aki gyermekkorra óta neccel , aki pár perc alatt elkészít egy kesztyűt, a borzovai Mezei Lajosról aki elárulja a pásztorbotok készítésének titkát és még sok másról.

A karszton élő emberek önmaguk is karsztok, teli zombolyokkal és ismeretlen mélységekkel. Elárulnak egy pár titkot és bemutatják a Szlovák és Morva Karsztot olyannak, amilyen az igaz életben.

A Szlovák és Morva karszt útifilmjeit és a pályázat elektronikus formájú eredményeit megtalálják a következő weboldalakon:

**www.maskras.sk
www.mas-moravsky-kras.cz**

MAS Moravský kras o.s.
Sloup 221
679 13 Sloup
Česká republika
e-mail: masmk@seznam.cz
www.mas-moravsky-kras.cz

Občianske združenie KRAS
Čsl. Armády 478
049 11 Plešivec
Slovensko
e-mail: kancelaria@maskras.sk
www.maskras.sk

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka: Európa investujúca do vidieckych oblastí

KARSZT - A MI KÖZÖS ÖRÖKSÉGÜNK

